

ВІВСЯННИК О. М.

кандидат наук з державного управління, директор департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської ОДА (м. Рівне)

САЗОНЕЦЬ І.Л.

доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту туристичної діяльності ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет» (м. Дніпро)

ТРАНСЛЯЦІЇ НОВИХ ПРАКТИК І ЦІННОСТЕЙ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПРАКТИКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національна система охорони здоров'я тісно співпрацює з головною медичною організацією світу – Всесвітньою організацією охорони здоров'я(ВОЗ). Діяльність ВОЗ носить універсальний характер, але більшою мірою, вона все ж є майданчиком для переговорів представників різних країн та регіонів світу з метою винесення на розгляд світової спільноти консолідованої думки з приводу глобальних проблем медичної сфери.

До організацій, які не входять до структури ООН І. Фуртак виділяє, як найбільш впливову, таку організацію як Всесвітня медична асоціація(WMA), яка була створена в 1947 році. Вона сформувалась з 64 громадських організацій країн світу. Під егідою цієї організації було прийнято цілий ряд важливих документів, що регламентують правила поведінки лікарів, медичних установ по відношенню до пацієнтів та визначення протоколів проведення медичної діяльності[1, 128].

Діяльність ВОЗ та WMA як універсальних організацій в сфері охорони здоров'я не може охопити весь спектр медичної діяльності. Існують більш вузькопрофільні організації, які професійно та ретельно розглядають питання профілактики, боротьби з окремими захворюваннями. До таких організацій слід віднести такі вузькопрофільні організації як Міжнародна федерація діабету(IDF), Міжнародне агентство з дослідження раку(IARC), Міжнародне

товариство з вивчення діабету у дітей і підлітків(ISPAD), Всесвітня асоціація дій по захисту дитячого харчування(IBFAN), Європейська рада ресусцитації (ERC), Американська психіатрична асоціація(APA) та інші організації. Такі організації значною мірою формують режими лікування захворювань на основі розробки рекомендацій та проектів протоколів лікування[2].

Крім цього, ми можемо визначити цілий ряд організацій, що активно працюють в системі охорони здоров'я, надання медичних послуг, медичної допомоги на волонтерських благодійних засадах. Детально проаналізували діяльність таких організацій в своїй монографії «Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я» Сазонець І.Л., Зима І.Я.[6]. До таких організацій ми можемо віднести Міжнародні федерацію товариства Червоного Хреста і Червоного Напівмісяця в Україні(МЧХ), Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ), Міжнародну організацію з міграції (МОМ), Представництво Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні, Білорусі та Молдові(УВКБ ООН), Представництво дитячого фонду Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ)[2]. Активно проводили свої програми в Україні міжнародна організація «Лікарі без кордонів»(MSF)[6] та «Право на здоров'я» (HealthRight International, HRI)[3]. Новою світовою гуманітарною організацією в сфері охорони здоров'я є Фонд Білла і Мелінди Гейтс (Bill & Melinda Gates Foundation). До цього Фонду було зроблено найбільше в світі на той час пожертвування 33,5 млрд. дол.[4].

Така відома організація як «Лікарі без кордонів» розпочинала свою діяльність у 1971 році як незалежна професійна організація французьких лікарів. Міжнародний Червоний Хрест розпочинав свою роботу у 1863 році у Женеві як комітет з 5 осіб – лікарів. Таким чином, професійні організації лікарів стали основою багатьох потужних на теперішній час організацій світового значення. Сьогодні з'являються все нові об'єднання лікарів з метою вдосконалення систем охорони здоров'я. Такі об'єднання формують велику групу міжнародних організацій – професійних об'єднань. До таких організацій можна віднести такі як: Європейське товариство кардіологів(ESC),

Американська колегія хірургів(ACS), Всесвітня організація сімейних лікарів (WONCA), Міжнародне товариство естетичної пластичної хірургії (ISAPS) та інші організації[2].

Система державного управління охороною здоров'я України також активно співпрацює з міжнародними організаціями в багатьох напрямках. Р. Грицко консолідує та виокремлює такі напрямки в контексті співпраці з МОЗ України. Головними за його думкою є наступні кроки, які зробило МОЗ України в напрямі посилення громадського здоров'я у відповідності до світових інтеграційних вимог та разом з міжнародними організаціями:

прийнято політичне рішення щодо повернення функцій епіднадзора до Міністерства охорони здоров'я України;

створено Центр громадського здоров'я (далі Центр), обрано його генерального директора та забезпечується приєднання до нього лабораторних центрів;

розроблено і погоджено проект концепції реформування системи громадського здоров'я;

проведено оцінку Європейською Комісією та Європейським центром контролю за захворюваннями з питань системи епіднадзора за інфекційними захворюваннями;

проведено оцінку сфери безпеки крові (відповідно до проекту Світового банку);

продовжується оцінка лабораторної мережі з метою подальшої оптимізації;

приєднання до міжнародної ініціативи «Глобальний порядок денний з питань здоров'я», проведено оцінку його Міжнародною робочою групою, напрацьовується дорожня карта імплементації;

відновлено співпрацю з США щодо програми з питань біобезпеки, розпочалася підготовка до впровадження електронної інтегрованої системи спостереження за захворюваннями;

ініційовано відновлення розробки нової Концепції розбудови системи

біобезпеки та біозахисту [5, 110].

Міжнародні організації почали відігравати суттєве значення в функціонуванні інституційного механізму державного управління охороною здоров'я в Україні. Прогнози міжнародних організацій, їх рекомендації, грантова діяльність, фінансування та безпосередня організація та участь у гуманітарних місіях, програмах благодійності в сфері охорони здоров'я значно посилюють вплив міжнародних організацій на систему охорони здоров'я всіх країн світу. В окремих країнах та регіонах світу, які є економічно та соціально неблагополучними міжнародні організації приймають участь у державному управлінні як ініціатори створення інституційно оформленої системи охорони здоров'я. В багатьох країнах світу поки що відсутні такі системи, тому створення мережі лікарняних установ, наявність медикаментів та медичного обладнання, кваліфікованих лікарів і закладів, що готують лікарів, або хоча б медичних сестер є відповідальністю міжнародних організацій.

Список використаних джерел:

1. Фуртак І., Варава А., Правове забезпечення раціоналізації державного управління системи охорони здоров'я України. *Демократичне врядування*. 2010. № 6. С. 125 – 134.
2. Категорія: міжнародні організації. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія: Міжнародні організації](https://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Міжнародні_організації).
3. Лікарі без кордонів. URL: <https://ru.msf.org/russia/article.cfm?article=0F03E4F2-15C5-F206-3ECF-265FDA65E3ED>.
4. Фонд Білла і Мелінди Гейтс. URL : <https://www.gatesfoundation.org>.
5. Грицко Р. Громадське здоров'я і сімейна медицина об'єднаних територіальних громад. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 4 (76), С. 107 – 111.
6. Сазонець І.Л., Зима І.Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я. Рівне. Волинські обереги, 2018. 168 с.